

Tillgänglighetsanalys

junehem.se

Version 1.1

Sammanfattning

Consids Tillgänglighetsanalys är granskning av tillgängligheten på er befintliga webbplats. Den är baserad på Webbtillgänglighetsdirektivet och de internationella riktlinjerna i WCAG 2.1 AA.

Webbplatsen är granskad efter ett urval av de riktlinjer som är sammanställda av Vägledningen för webbutveckling och presenterade på webbricklinjer.se. De 48 riktlinjerna förklarar, illustrerar och exemplifierar alla WCAG-kriterier på nivå A och AA, det vill säga de som i webbdirektivet och annan reglering pekats ut som basnivå för tillgänglighet i digital offentlig service.

Att arbeta med tillgänglighet är viktigt för dagens organisationer, inte minst för att uppfylla de lagkrav som gäller men även för att säkerställa att samtliga användare inkluderas, även de som har någon form av funktionsnedsättning.

Webbplatsen är **inte förenlig** med lagen om tillgänglighet till digital offentlig service. Det finns brister i tillgänglighet på ett flertal sidor.

Vi har vid genomförd granskning uppmärksammat att det finns flera riktlinjer som inte kan bedömas som 100% godkända. Några är förhållandevis enkla att åtgärda medan vissa andra kräver mer tid och resurser.

Det finns bland annat brister gällande möjlighet att navigera med tangentbord samt att ta till sig innehåll med en skärmläsare. Det finns även problem med utformning av länkar och beskrivning i kod vad sidans olika delar har för roll.

Det finns även PDF-dokument på webbplatsen som inte är tillgänglighetsanpassade.

Innan den 23 september 2020 ska offentligrättsliga organ ha granskat och dokumenterat eventuella brister i tillgänglighet på sin webbplats. Man ska även ha upprättat en plan för hur dessa brister ska åtgärdas. Därtill ska man publicera en tillgänglighetsredogörelse som bland annat innehåller en länk för att meddela brister och begära tillgängliga versioner av otillgängligt innehåll.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
2	Metod och genomförande av granskning	1
3	Sammanställning av resultat	2
	Prioritering av åtgärder	3
4	Tillgänglighetsgranskning	4
	Möjlig att uppfatta	4
	Möjlig att kontrollera	18
	Möjlig att förstå.....	30
	Robust	37
5	Tillgänglighetsgranskning PDF	40
	Användbara verktyg	40
	Checklista	40
	Granskade dokument.....	41

Fakta om granskningen

Beställare	Junehem AB Eric Engelbrectsson eric.engelbrectsson@junehem.se
Vår referens	Linda Hovbrandt linda.hovbrandt@consid.se
Utförd av	Petter Romhagen, Consid Tobias Wiklund, Consid
Granskad webbplats	junehem.se
Tidsperiod för granskning	2020-08-05 – 2020-08-17
Verktyg	W3C Markup Validation Service Total Validator Accessibility Insights Siteimprove Accessibility Checker WCAG Color Contrast Checker NVDA
Tillgänglighetskrav	WCAG 2.1 (AA)

Versioner

Version	Kommentar	Datum	Signatur
1.0	Initial analys	2020-08-05	PR, TW
1.1	Korrekturläsning och uppdatering.	2020-08-25	MC

1 Inledning

Det finns undersökningar som visar att upp till en av fem personer har en funktionsnedsättning som påverkar hur de använder och kan ta till sig informationen på en webbplats. Det kan till exempel finnas användare med en kognitiv funktionsnedsättning som gör det svårt att ta till sig ostrukturerad information bestående av långa meningar och svåra ord.

Användare kan även ha en fysisk funktionsnedsättning som till exempel färgblindhet, blindhet, hörselskador, dyslexi och förlamning. Utan tillgänglighetsanpassningar finns det en risk att 20 % av användarna får problem när de söker information på webbplatsen.

Det är därför viktigt att säkerställa så alla besökare, även de med funktionsnedsättningar och lässvårigheter, kan ta till sig informationen på er webbplats. Bra tekniska lösningar och korrekt implementerad kod gör att de flesta webbläsare och hjälpmedelsprogramvaror kan återge innehåll på ett förståeligt sätt. En tillgänglig webbplats ökar inte bara antalet potentiella användare med funktionsnedsättningar utan förbättrar även användarvänligheten för samtliga användare.

Det handlar dock inte bara om teknik, programmering och design. Hur du kommunicerar på webben, från vilka ord du väljer till användningen av bilder och grafik, påverkar också tillgängligheten av er webbplats.

Digital tillgänglighet på webben är viktigt då alla måste kunna ta till sig information oavsett förmåga.

2 Metod och genomförande av granskning

Vi har valt att granska webbplatsen efter ett urval av de riktlinjer som är sammanställda av Vägledningen för webbutveckling och presenterade på webbriktlinjer.se. Dessa 48 riktlinjer (<https://webbriktlinjer.se/wcag/>) förklarar, illustrerar och exemplifierar alla WCAG-kriterier på nivå A och AA, det vill säga de som i webbdirektivet och annan reglering pekats ut som basnivå för tillgänglighet i digital offentlig service.

Granskning har gjorts både manuellt och med olika testverktyg. Sammanställning av resultat för respektive riktlinje ger en aktuell status gällande tillgängligheten på webbplatsen.

Vi har granskat ramverket för webbplatsen som till exempel navigeringslösningar och gemensamma delar som sidhuvud och sidfot. Vi har även identifierat och valt ut ett antal sidor som är skapade från olika mallsidor. Dessa sidor har bedömts representera webbplatsen på ett bra sätt och ger oss förutsättningar att fånga upp problem och brister i tillgänglighet.

3 Sammanställning av resultat

Vi har vid genomförd granskning uppmärksammat 21 riktlinjer (av 48) som inte kan bedömas som 100% godkända. Några är förhållandevis enkla att åtgärda medan vissa andra kräver mer tid och resurser.

Webbplatsen är idag inte förenlig med lagen om tillgänglighet till digital offentlig service. Det finns flera brister i tillgängligheten på webbplatsen.

Det finns bland annat brister gällande möjlighet att navigera med tangentbord samt att ta till sig innehåll med en skärmläsare. Det finns även problem med utformning av länkar och beskrivning i kod vad sidans olika delar har för roll.

Det finns även PDF-dokument på webbplatsen som inte är tillgänglighetsanpassade.

Vid genomförd granskning har följande webbriktlinjer bedömts ha brister i tillgänglighet som behöver åtgärdas.

1. **WCAG 1.1.1 (A)** - Beskriv med text allt innehåll som inte är text
2. **WCAG 1.2.5 (AA)** - Syntolka videoinspelningar
3. **WCAG 1.3.1 (A)** - Ange i kod vad sidans olika delar har för roll
4. **WCAG 1.4.1 (A)** - Använd inte enbart färg för att förmedla information
5. **WCAG 1.4.3 (AA)** - Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund
6. **WCAG 1.4.4 (AA)** - Se till att text går att förstora utan problem
7. **WCAG 1.4.10 (AA)** - Skapa en flexibel layout som fungerar vid förstoring eller liten skärm
8. **WCAG 1.4.11 (AA)** - Använd tillräckliga kontraster i komponenter och grafik
9. **WCAG 1.4.13 (AA)** - Popup-funktioner ska kunna hanteras och stängas av alla
10. **WCAG 2.1.1 (A)** - Utveckla systemet så att det går att hantera med enbart tangentbordet
11. **WCAG 2.4.1 (A)** - Erbjud möjlighet att hoppa förbi återkommande innehåll
12. **WCAG 2.4.2 (A)** - Skriv beskrivande sidtitlar
13. **WCAG 2.4.3 (A)** - Gör en logisk tab-ordning
14. **WCAG 2.4.4 (A)** - Skriv tydliga länkar
15. **WCAG 2.4.5 (AA)** - Erbjud användarna flera olika sätt att navigera
16. **WCAG 2.4.7 (AA)** - Markera tydligt vilket fält eller element som är i fokus
17. **WCAG 3.3.1 (A)** - Visa var ett fel uppstått och beskriv det tydligt
18. **WCAG 3.3.3 (AA)** - Ge förslag på hur fel kan rättas till
19. **WCAG 4.1.1 (A)** - Se till att koden validerar
20. **WCAG 4.1.2 (A)** - Se till att skräddarsydda komponenter fungerar i hjälpmedel
21. **WCAG 4.1.3 (AA)** - Se till att hjälpmedel kan presentera meddelanden som inte är i fokus

Prioritering av åtgärder

Att åtgärda bristande tillgänglighet kan vara ett tidskrävande jobb. Det är viktigt att på ett strukturerat sätt arbeta vidare med anpassning av tillgängligheten på webbplatsen. Enligt Webbtillgänglighetsdirektivet måste webbplatsägaren kunna visa upp en plan för hur man arbetar med att åtgärda brister i tillgänglighet.

Ett förslag kan vara att arbeta agilt med förbättring av tillgängligheten. Man kan strukturera vad som ska göras i verktyg som exempelvis Trello. Med indelningen ATT GÖRA, PÅGÅR, KLART.

Vår rekommendation är att ni fokuserar på att först åtgärda de "lågt hängande frukterna". Åtgärda de brister som inte kräver så stora resurser men ger stor effekt för alla användare.

Det viktigaste är att komma igång med tillgänglighetsanpassning av sin webbplats. Följande punkter kan ses som "best practice" och prioriterade områden att åtgärda på de flesta webbplatser:

- Använd tillräcklig kontrast
- Skriv tydliga länktexter
- Skapa tillgängliga formulär
- Lägg till beskrivande alt-texter till bilder
- Det ska gå att navigera med tangentbordet
- Märk upp rubrikerna på rätt sätt
- Det ska gå att förstora

Det är en bra start på ett långsiktigt tillgänglighetsarbete om man kan säkerställa att dessa punkter är åtgärdade och berörda riktlinjer är godkända.

De brister i tillgänglighet som inte är åtgärdade den 23 september 2020 ska tas upp i den tillgänglighetsredogörelse som ska publiceras på webbplatsen.

Läs mer om hur man kan skriva ihop en tillgänglighetsredogörelse på:

<https://www.digg.se/digital-tillganglighet/offentlig-aktor#tillganglighetsredogorelse>

4 Tillgänglighetsgranskning

I detta avsnitt presenteras vår granskning med status, generell rekommendation, kommentar och förslag på åtgärd för var och en av de 48 riktlinjerna. Granskningen är uppdelad efter de fyra grundsatserna: Möjlig att uppfatta, Hanterbar, Begriplig och Robust.

Möjlig att uppfatta

Information och komponenter i ett användargränssnitt måste presenteras för användare på ett sätt som de kan uppfatta.

WCAG 1.1.1 (A) - Beskriv med text allt innehåll som inte är text

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/115

Rekommendationer för textalternativ

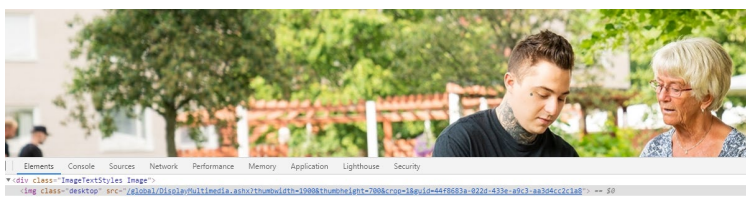
- Välj detaljnivå efter användarens behov
- Undvik upprepningar genom att provlyssna

Kommentar

Det finns bilder på webbplatsen som saknar alt-attributet, samt alt-texter. Gäller framförallt bilder på startsidan. För bilder i anslutning till brödtext på standard-/artikelsidor finns det bra beskrivna alt-texter.

Figur 1 Alt-attribut finns, men bör antingen vara tom om bilden är dekorativ eller mer förklarande ifall den har någon betydelse för besökaren.

Figur 2 Alt-attribut saknas.

Grafiska objekt som inte är informationsbärande (exempelvis layout-element) behöver inte beskrivas. Det är däremot viktigt att det finns tomta alt-attribut på sådana objekt för att skärmläsare inte ska läsa upp sökvägen till bilden.

Bilder som utgör det enda innehållet i en länk, måste alltid ha en alternativtext.

Alt-texten ska beskriva innehållet i bilden, den ska nästan aldrig vara samma text som exempelvis en nyhetsrubrik. Tänk dig att du ska beskriva bilden för någon som inte kan se.

Riktlinjen bedöms som delvis godkänd eftersom bilder på bland annat startsidan bör ses över och kompletteras med alt-attribut och beskrivande alt-text.

Förslag på åtgärd

- Gå igenom och säkerställ att alla bilder har alt-attributet och en beskrivande alt-text på de bilder där det behövs.
- Den länkade logotypen i sidhuvudet bör ha alt-text "Junehem logotyp, länk till startsidan".

i WCAG 1.2.1 (A) - Erbjud alternativ om en inspelning enbart består av ljud eller video

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/116

Rekommendationer för ljudinspelningar och video utan ljud

- Erbjud ett textbaserat manus eller någon annan presentation som inte utestänger användare som saknar förutsättningar att uppfatta inspelningen.

Kommentar

Det finns inga ljudinspelningar eller filmer utan ljud (dialog/speakerröst) på webbplatsen som bedöms beröras av denna riktlinje.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✓ WCAG 1.2.2 (A) - Texta inspelad rörlig media (video, ljud, animationer...)

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/117

Rekommendationer för textning

- Erbjud stängda undertexter för digital video
- Informera användaren om att det finns text
- Beskriv alla ljud av betydelse
- Erbjud gärna en separat textversion

Kommentar

Det finns videos på webbplatsen som har textning, exempelvis <https://www.junehem.se/artikel/sopor-och-miljo>.

<https://www.junehem.se/artikel/tvattstuga>

Riktlinjen bedöms vara godkänd.

Förslag på åtgärd

Se över alla filmer som ska visas på webbplatsen. Komplettera med text som beskriver filmens innehåll om det inte finns möjlighet att lägga till undertexter.

⚠ WCAG 1.2.5 (AA) - Syntolka videoinspelningar

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/120

Rekommendationer för syntolkning

- Följ riktlinjer för syntolkning
- Informera användare om att det finns en syntolkad version

Kommentar

Det saknas syntolkning på filmerna på webbplatsen. Till exempel filmen "Sortera matresten"
<https://www.junehem.se/artikel/sopor-och-miljo>.

Om det händer saker i en film som inte framgår av dialogen måste du beskriva detta för personer som inte kan se. Det gör du med hjälp av syntolkning, vilket är ett ljudspår med beskrivning av vad som händer visuellt, exempelvis uppläsning av vad som står skrivet på en skylt. Om det finns en berättare som beskriver vad som händer i filmen, eller om de som pratar i filmen läser upp alla skyltar och liknande, behövs ingen syntolkning.

Om det är ett filmat webinarium eller liknande där en person som tittar in i kameran bara pratar så behövs i de flesta fall inte någon syntolkning.

Om innehållet i filmen är ett likvärdigt alternativ till text som redan finns, är kravet på syntolkning uppfyllt.

Video som publiceras efter 23 september 2020 ska uppfylla kraven på syntolkning.

Riktlinjen bedöms som "Delvis OK" eftersom det finns en separat textversion på sidan i anslutning till de granskade filmerna.

Förslag på åtgärd

Komplettera med syntolkning till de filmer som saknar det. Komplettera med text som beskriver filmens innehåll om det inte finns möjlighet att lägga till ljudspår för syntolkning. Ta fram en strategi för hur organisation bör arbeta framöver för att leva upp till krav på syntolkning.

✗ WCAG 1.3.1 (A) - Ange i kod vad sidans olika delar har för roll

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/121

Rekommendationer för semantisk kodning av sidans struktur

- R105. Skapa rubriker med h-element (h1, h2, h3...)
- R104. Använd rätt html-element när ni gör listor
- Namnge formulärfält med kopplade label-element. Se R55. Skapa tydliga och klickbara fältetiketter.
- R98. Skriv rubriker till tabeller
- R101. Markera obligatoriska fält i formulär
- Betona innehåll med elementet em och inte bara kursivering, eftersom det inte går att kursivera skärmläsarens tal.
- Använd WAI-ARIA för sådant som inte går att uttrycka med vanlig html.

Kommentar

Information, struktur och relationer som presenteras på webbsidorna ska även kunna härledas utifrån sidans HTML-kod.

Användare med behov av hjälpmedel får bra förutsättningar att ta till sig information om den presenteras korrekt och med rätt html-element.

Innehåll på webbplatsen är inte korrekt semantiskt uppmärkt i HTML-koden (HTML5). För att informationen ska presenteras korrekt oavsett mottagarens verktyg, måste html-elementen användas på rätt sätt.

För att hjälpa en skärmläsaranvändare bör man till exempel använda några av de grundläggande strukturella HTML 5 element som finns. En webbsida bör struktureras korrekt med <header>, <main>, <footer>, <nav>, <aside> osv. Detta saknas på webbplatsen.

Vissa rubriker som bör vara uppmärkta som rubriker är det inte. Rubrikelement saknas på många rubriker. De rubriker som finns kommer i fel ordning, H1, H3, H,6 istället för H1, H2 och H3.

<https://www.junehem.se/artikel/uthyrningspolicy>

Citat är ej korrekt uppmärkt i HTML-koden.

**LÄMNA TVÄTTSTUGAN REN OCH SNYGG –
så som du vill att det ska se ut när du ska tvätta**

Förslag på åtgärd

- Använd korrekt HTML-element, t.ex. <blockquote> för citat.
- Ändra så att allt som ser ut att vara rubriker taggas som rubriker.
- Säkerställ att alla sidor har en korrekt rubrikordning.
- Markera i kod vad som är header, main, footer, aside, nav etc.
- Använd WAI-ARIA för sådant som inte går att uttrycka med vanlig html.

WCAG 1.3.2 (A) - Presentera innehållet i en meningsfull ordning för alla

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/122

Rekommendationer för läsordning

- Testa läsordningen genom att granska en sida av varje sidtyp med några skärmar i olika storlek och genom att lyssna igenom innehållet med en skärmläsare.
- Se till och testa även att läsordningen är logisk i dokument som inte är html (pdf, word med mera).

Kommentar

Innehållet har en logisk och korrekt läsordning.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✓ WCAG 1.3.3 (A) - Gör inte instruktioner beroende av sensoriska kännetecken

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/123

Rekommendationer för instruktioner med sensoriska kännetecken

Använd gärna sensoriska kännetecken (färg, form med mera) för instruktioner eftersom det kan vara en effektiv metod för att underlätta för användarna, inklusive personer med kognitiva begränsningar men kom ihåg att komplettera informationen så att alla kan förstå den.

Kommentar

Webbplatsen kräver inte att besökare uppfattar färg eller form för att navigera eller uppfatta innehåll på webbplatsen.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✓ WCAG 1.3.4 (AA) - Se till att allt innehåll presenteras rätt oavsett skärmens riktning

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/153

Rekommendationer för design oberoende av skärmens riktning

- Använd bara i undantagsfall de tekniker som finns för att låsa skärmens riktning (exempelvis Screen Orientation API).
- Se till att allt innehåll presenteras oavsett skärmens riktning.

Kommentar

Riktlinjen handlar primärt om att man inte ska låsa presentation av innehåll till en viss riktning (liggande/stående läge). Webbplatsen anpassar innehållet överlag på ett bra sätt när skärmen roteras till liggande eller stående läge.

Riktlinjen bedöms därför som godkänd.

Men all funktionalitet går inte att komma åt när man använder en läsplatta. Det finns brister i den responsiva designen som bör ses över.

Förslag på åtgärd

Se över och justera brytpunkter och responsiv design på läsplatta.

WCAG 1.3.5 (AA) - Märk upp vanliga formulärfält i koden

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/154

Rekommendationer för uppmärkning av formulärfält

- Använd attributet "autocomplete" på inmatningsfält.
- Beskriv förväntat innehåll med attributet "autocomplete", om det finns en standardiserad benämning.
- Ange autocomplete="off" om det gäller känslig information eller om servern erbjuder ordförslag.

Kommentar

Använd attributet "autocomplete" i formulär. Det förbättrar tillgängligheten när man ska fylla i vanligt förekommande information. Webbläsaren kan förstå om det till exempel är en e-postadress som ska matas in och kan då erbjuda förslag och hjälp för att fylla i formuläret enklare och snabbare.

Autocomplete för e-postadress används bland annat på webbplatsen.

<https://www.junehem.se/mina-sidor/registrera-dig>

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✗ WCAG 1.4.1 (A) - Använd inte enbart färg för att förmedla information

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/124

Rekommendationer för användning av färger

Komplettera färgskillnader:

- i text med understrykning, ram, fetstil, kursivering eller annat teckensnitt.
- med ikoner.
- med mönster i diagram och kartor för att särskilja ytmarkeringar.
- med beskrivning i text.
- med semantisk kodning.

Var särskilt försiktig med färgerna grön, röd och brun. Många personer med färgblindhet har svårt att särskilja dessa.

Kommentar

Design och utformning på länkar i brödtext har brister i tillgänglighet. Länkarna bedöms ej vara tydligt urskiljbara från övrig text. För en användare med nedsatt syn är det svårt att urskilja befintliga länkar i brödtext. Den generella tumregeln är att de alltid bör vara understrukna.

Var konsekvent så att länkar ser ut på samma sätt överallt på webbplatsen.

Länkar i huvudmeny går att förstå att de är klickbara p.g.a. deras position och att det framgår att det är en meny. För dessa länkar räcker det om de lever upp till WCAG 1.4.3 (AA) - Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund.

Exempel:

<https://www.junehem.se/artikel/stadtips-2>

<https://www.junehem.se/artikel/hyra-och-betalning>

Webbplatsinformation Om kakor Platskarta

Figur 5 Länkar i sidfoten bedöms ej vara urskiljbara mot vanlig text.

Förslag på åtgärd

- Använd understruken länkar i brödtext så att de tydligt skiljer sig från övrig text.
- Var konsekvent med design/utförning på länkar/knappar på webbplatsen.

✅ **WCAG 1.4.2 (A) - Ge användaren möjlighet att pausa, stänga av eller sänka ljud**

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/125

Rekommendationer för kontroll av ljud

- I de flesta fall är det lämpligt att undvika att spela ljud automatiskt.
- I andra hand kan det vara lämpligt att erbjuda en pausfunktion i början av sidan.

Kommentar

Det finns inga ljud- eller videoklipp på webbplatsen som startar automatiskt och spelas upp mer än 3 sekunder.

När filmer på webbplatsen spelas upp går det att sänka/pausa/stänga ljud.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

❌ **WCAG 1.4.3 (AA) - Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund**

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/126

Rekommendationer för kontraster

Bra kontrast mellan text och bakgrund är viktigt för läsbarheten, särskilt för personer med nedsatt synförmåga. De flesta kan läsa brödtext på skärm om skillnaden i ljusintensitet mellan förgrund och bakgrund har förhållandet 4,5:1. Därför har WCAG-standarden detta förhållande som grundkrav.

Kommentar

Det är viktigt att kontrasterna (egentligen ljuskontrast) mellan text och bakgrund är bra. På en kontrastskala som går från 1:1 (ingen skillnad) till 21:1 (svart på vitt) ska kontrasten vara minst 4,5:1.

Text, och bilder av text, måste ha ett kontrastförhållande på minst 4:5:1. För stor text på 18 punkter eller mer gäller förhållandet 3:1. Undantaget är text som inte fyller en informationsbärande funktion, samt logotyper.

Överlag så är kontrastskillnaden bra på webbplatsen, men det finns vissa fall där det inte är godkänt.

**Gäller ej Smedjegatan 2 och 4 i Taberg som får hyresavi varje månad.*

Figur 6 Exempel på text som har för låg kontrast på webbplatsen, färgen som används är #999.

Figur 7 För låg kontrast skillnad mellan bakgrund och text i den gröna boxen, gäller även för länkfärgen i den orangea boxen.

Förslag på åtgärd

Ändra färgerna så att kontrastskillnaden blir godkänd. Kontrastvärdet för text måste alltid vara tillräcklighet högt mot bakgrunden.

WCAG 1.4.4 (AA) - Se till att text går att förstora utan problem

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/127

Rekommendationer för förstoring av text

- Kontrollera förstoring vid utveckling av stilmallar och sidmallar
- Använd relativa mått

Kommentar

Texten går att förstora upp till 200%.

På webbplatsen används uteslutande pixlar för att sätta teckenstorlek. Men eftersom det fungerar bra att förstora webbplatsen med zoom så är bedömningen att man inte behöver justera till relativa mått i första läget.

Riktlinjen bedöms som "Delvis OK". Det går att förstora text med webbläsarens zoom. Men all funktionalitet går inte att komma åt. Det finns brister i den responsiva designen som bör ses över. Gäller framförallt på läsplatta och med en zoom på ca 175%.

Förslag på åtgärd

- Använd relativa mått som em, rem och procent istället för pixlar.
- Det finns brister i den responsiva designen som bör ses över.

WCAG 1.4.5 (AA) - Använd text, inte bilder, för att visa text

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/128

Rekommendationer för bilder som innehåller text

När bilder trots allt behöver innehålla text kan denna ofta göras tillgänglig för alla genom att:

- Använda CSS för att placera text i bilden, istället för att ha texten avbildad.
- Generera bilden dynamiskt med hänsyn till användarens preferenser för teckensnitt, storlek och förgrund- eller bakgrund. Observera att detta kan kräva en del programmering och att sidan kan behöva innehålla kontroller för att ställa in sådana preferenser. Komplettera med en alt-text.
- Skriv alt-text till knappar, logotyper, skärmdumpar och diagram som förmedlar samma information som bilden.
- En bild av ett handskrivet brev kan ha antingen en alt-text som återger innehållet eller en kompletterande text med samma funktion.

Kommentar

Det finns inga bilder som innehåller text. CSS används för att placera text i bilden, istället för att ha texten avbildad.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✗ WCAG 1.4.10 (AA) - Skapa en flexibel layout som fungerar vid förstoring eller liten skärm

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/91

Rekommendationer för flexibel layout

- Undvik horisontell scrollning ner till 320 pixlars bredd.
- Använd i första hand responsiv design.
- Gör en anpassad mobilversion om responsiv design inte är möjligt.
- Även dokument som inte är webbsidor bör kunna presenteras i begränsad bredd.

Kommentar

Det finns brister i den responsiva designen som bör ses över. Gäller framförallt på läsplatta. Navigation och innehåll hamnar utanför skärmens bredd och man behöver skrolla i sidled för att nå det. All funktionalitet bedöms inte gå att komma åt.

Förslag på åtgärd

Det finns brister i den responsiva designen som bör ses över.

✗ WCAG 1.4.11 (AA) - Använd tillräckliga kontraster i komponenter och grafik

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/156

Rekommendationer för kontraster i innehåll som inte är text

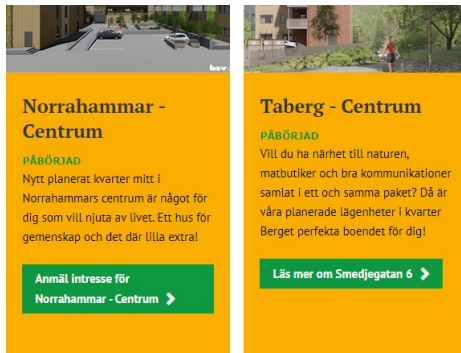
- Ge gränssnittskomponenter tydliga visuella gränser.
- Gör helst även inaktiva element urskiljbara för alla.
- Använd god kontrast för informationsbärande delar av illustrationer och annat grafiskt innehåll, så långt det är rimligt.

Kommentar

Den här riktlinjen handlar om kontrast för innehåll som inte är text. Den visuella presentationen av komponenter och grafik ska ha ett kontrastförhållande på minst 3:1 gentemot intilliggande färg. Som komponenter räknas till exempel knappar och formulärfält. Som grafiska objekt räknas exempelvis ikoner och betydelsefulla delar av illustrationer och diagram (till exempel kurvor och pilar).

Det finns inte några grafiska objekt på webbplatsen som berörs av denna riktlinje.

De gröna knappar med vit text är däremot svåra att urskilja.

Figur 8 Både texten "påbörjad" och den gröna knappen med vit text har för låg kontrast i puffarna.

Förslag på åtgärd

Öka kontrasten på de gröna knapparna, se även kontrasten för texten "påbörjad".

✓ WCAG 1.4.12 (AA) - Se till att det går att öka avstånd mellan tecken, rader, stycken och ord

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/157

Rekommendationer för anpassningsbara mellanrum i text

- Placera text i utrymmen som är tillräckligt stora eller som anpassar sig efter innehållet.
- Ta hänsyn till att texter kan ändra storlek om du använder absolut positionering av element som riskerar att krocka med texten.

Kommentar

Det går bra att öka avstånd mellan tecken, rader, stycken och ord. Innehållet anpassas och är läsbart. All funktionalitet fungerar korrekt.

Finns fasta höjder satta för "puffar" på till exempel startsidan. Någon form av JavaScript används förmodligen här för att sätta "equal height". Bedöms vara en godkänd lösning.

Figur 9 Text/knapp hamnar utanför och klipps om man sätter egen radhöjd.

Det finns inga element med absolute positionering som bedöms beröras av riktlinjen.

Riktlinjen bedöms som godkänd. Innehållet anpassas och är läsbart.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd krävs.

✗ WCAG 1.4.13 (AA) - Popup-funktioner ska kunna hanteras och stängas av alla

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/158

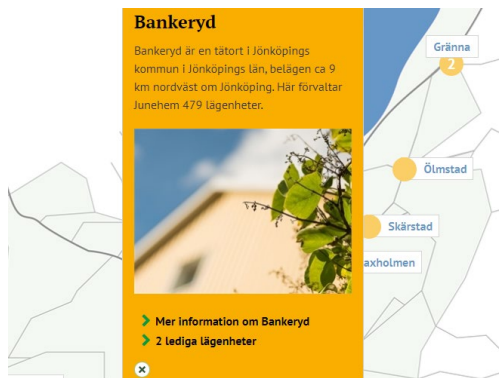
Rekommendationer för tillgängligt popup-innehåll

- Överväg att presentera innehållet på något annat sätt.
- Gör det enkelt att ta bort innehållet.
- Gör det möjligt att hantera innehållet för alla.

Kommentar

Vid granskning har vi inte hittat några klassiska popup-funktioner eller "tool tips" på webbplatsen. Här syftar vi då på kompletterande text/information som visas vid "hover" eller fokus på till exempel en ikon eller länk.

Det finns däremot en popup-ruta under sidan "våra områden" som inte går att stänga med tangentbord.

Figur 10 Popup-ruta som inte fungera att stängas via tangentbord.

Förslag på åtgärd

Se till så att även de som navigera med tangentbord kan stänga alla popup-funktioner.

Möjlig att kontrollera

Komponenter i ett användargränssnitt och navigering måste vara hanterbara.

✗ WCAG 2.1.1 (A) - Utveckla systemet så att det går att hantera med enbart tangentbordet

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/129

Rekommendationer för hantering via tangentbord

Se till att det går att hantera all funktionalitet med enbart tangentbord, eftersom många hjälpmedel i praktiken fungerar som tangentbord. Testa alla webbplatser och applikationer utan mus och utan pekskärm.

Kommentar

Alla funktioner på en webbsida ska vara åtkomliga med hjälp av tangentbord eller ett tangentbordsliknande gränssnitt.

All funktionalitet i gränssnitt är inte hanterbar med tangentbord. Vissa delar är helt omöjliga att hantera. Det går t.ex. inte att komma åt dragspelen/accordions/plus-boxarna på sidan "Frågor och svar".

<https://www.junehem.se/fragar-och-svar>

Detta beror bland annat på att inte korrekt HTML-kod används.

Mobilmenyn fungerar inte med tangentbordsnavigering. Saknas klickbar knapp/länk.

Kartan som visas på sidan "Våra områden" är svår att hantera med tangentbord.

<https://www.junehem.se/artikel/vara-omraden/karta/JUNEHEMAREAMAP>

Det finns inte heller någon tydlig fokus-markering för klickbara element på webbplatsen. Så det är svårt att se var man är när man tabbar sig igenom sidorna på webbplatsen.

WAI-ARIA attribut saknas för flera gränssnittskomponenter på webbplatsen. Så det är svårt att veta om en expanderbar yta som till exempel dragspelen/accordions/plus-boxar är öppna och stängda.

Förslag på åtgärd

- Ändra så att alla "knappar" är kodade med <button> istället för <div> och så att det blir möjligt att klicka på knappen med tangentbordet.
- Ta aldrig bort :focus med CSS på element. Då kan man inte se vilken länk som är aktiv.
- Använd WAI-ARIA attribut (aria-expanded m.fl.) för att tillgänglighetsanpassa utfällbara komponenter.
- Justera så att länkar i huvudmenyn markeras tydligt när man tabbar.

WCAG 2.1.2 (A) - Se till att markören inte fastnar vid tangentbordsnavigering

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/130

Rekommendation för hantering via tangentbord

Testa alla webbplatser och applikationer utan mus och utan pekskärm, och se till att det går att använda alla funktioner som behövs.

Kommentar

Det går att navigera fritt med tangentbord utan att fastna. Det finns inga s.k. "tangentbordsfällor" där man som användare hamnar i en "loop" och inte kan navigera vidare.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

WCAG 2.1.4 (A) - Skapa kortkommandon med varsamhet

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/68

Rekommendationer för kortkommandon

- Använd kortkommandon sparsamt.
- Använd vedertagna tangentkombinationer om sådana finns.
- Informera om vilka kortkommandon ni erbjuder.
- Gör det möjligt att stänga av eller byta ut kortkommandon som bara består av ett tecken.

Kommentar

Det finns inga kortkommandon på webbsidan.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

WCAG 2.2.1 (A) - Ge användarna möjlighet att justera tidsbegränsningar

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/131

Rekommendationer för att ge användare tillräckligt med tid

- För vissa användare och i vissa sammanhang behövs gott om tid för att använda digitala tjänster. Ge därför användare möjlighet att stänga av, anpassa eller utöka eventuella tidsbegränsningar, om det inte är orimligt för att uppnå sajtens syfte.

Kommentar

Finns inga tidsbegränsningar på webbplatsen.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✓ WCAG 2.2.2 (A) - Ge användarna möjlighet att pausa eller stänga av rörelser

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/132

Rekommendationer för rörliga element i användargränssnitt

Om en animation eller dynamisk uppdatering startar automatiskt och pågår i mer än 5 sekunder ska användaren enkelt kunna undvika den.

Kommentar

Det finns inga bildspel, animationer eller rörliga element i användargränssnittet på intranätet som startar automatiskt.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✓ WCAG 2.3.1 (A) - Orsaka inte epileptiska anfall genom blinkande

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/133

Rekommendation för att undvika att orsaka krampanfall

Maximalt tre växlingar från ljus till mörk eller tvärtom inom en sekund är acceptabelt.

Kommentar

Detta är en riktlinje som brukar vara lätt att leva upp till. Den handlar om att man inte ska ha någon form av innehåll på webbplatsen som kan trigga epilepsi-anfall.

Finns inget blinkar mer än 3 gånger på en sekund på webbplatsen.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✗ WCAG 2.4.1 (A) - Erbjud möjlighet att hoppa förbi återkommande innehåll

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/75

Rekommendationer för att underlätta navigation mellan sidans delar

- Skapa genvägar för att hoppa över delar i strukturen till exempel menyn, för att komma direkt till sidans innehåll.
- Skapa rubriker med h-element, eftersom skärmläsare låter användarna snabbnavigera med hjälp av sidans rubriker.
- Använd WAI-ARIA landmark roles, till exempel main, search, navigation, banner, contentinfo och så vidare. Det gör att användare med exempelvis skärmläsare kan navigera mellan sidans olika delar på ett standardiserat sätt.
- Om du använder HTML5, använd strukturelement som main, aside, header, footer och nav för att definiera vilken roll varje del av sidan har.
- R68. Skapa snabbkommandon vid behov.

Kommentar

HTML5 strukturelement som main, aside, header, footer och nav är inte implementerade i koden på webbplatsen.

Det saknas en genväg/länk (Gå till innehållet) för att hoppa över huvudmeny och övriga länkar i sidhuvudet. Länk som går direkt till innehållet, förbi navigationen, ska vara visuellt dold men visas när användaren tabbar sig fram till den.

Se exempel på <https://www.svt.se/>

En bra tumregel är att skapa genvägar för att hoppa över delar i strukturen till exempel menyn, för att komma direkt till sidans innehåll.

För användare som navigerar med tangentbordet kan det vara besvärligt att behöva tabba sig igenom hela menystrukturen på alla sidor. Har man väl hittat den sida man sökte är det innehållet man är intresserad av.

För att underlätta för dessa användare bör det finnas genvägar på sidorna. Den vanligaste genvägen är förbi navigationen till sidans innehåll, men i olika sammanhang kan det också vara lämpligt med länkar tillbaka till sidans topp eller till olika meny-grupper på sidan.

Förslag på åtgärd

- Märk alla rubriker som en rubrik-tag (h1,h2,h3 osv.) och säkerställ att rubrikordningen är korrekt.
- Lägg in en dold länk ("Skip to link" – Gå till innehållet) i toppen på sidan som gör det möjligt att navigera direkt till innehållet med tangentbord.
- Använd strukturelement som main, aside, header, footer och nav för att definiera vilken roll varje del av sidan har.
- Använd aria-label för de olika menyerna. Till exempel <nav aria-label="huvudmeny">.

WCAG 2.4.2 (A) - Skriv beskrivande sidtitlar

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/135

Rekommendationer för bra sidtitlar

- Beskriv sidans ämne eller innehåll.
- Formulera en titel som går att förstå på egen hand. Det kan till exempel innebära att avsändaren eller webbplatsens namn anges i slutet av sidtiteln.
- Titeln bör vara så tydlig och så unik som möjligt utan att bli för lång.

Kommentar

Sidornas titlar består av sidans namn. Till exempel "Registrera dig". Detta resulterar i unika sidtitlar.

För extra tydlighet bör man komplettera med avsändare i sidtiteln "[Sidans namn] - Junehem".

Eventuellt kan man justera sidtitel på startsidan till "Startsida – Junehem".

Sidtiteln listas även i sökmotorer och vid länkning i sociala medier så det finns mycket att vinna på att göra den mer beskrivande.

Bedöms som delvis godkänd eftersom sidtitlarna i alla fall är unika även om avsändare "- Junehem" saknas.

Förslag på åtgärd

- Komplettera med avsändare (Junehem) i sidtiteln.
- Startsidan bör ha titeln "Startsida – Junehem".
- Överväg möjligheter att göra sidtitlarna mer beskrivande

✘ WCAG 2.4.3 (A) - Gör en logisk tab-ordning

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/136

Rekommendationer för tab-ordning

- Kontrollera ordningen utan pekdon.
- Säkerställ en logisk ordning med tabindex.

Kommentar

Allt innehåll som användaren kan navigera till via tangentbord ska ha en logisk tab-sordning.

Det finns delar av webbplatsen som inte har en logisk tab-ordning. Gäller för fokuserabara element i sidhuvud och sidfot.

Förslag på åtgärd

Justera tab-ordningen i sidhuvudet och i sidfoten så att den sker i en logisk ordning.

⚠ WCAG 2.4.4 (A) - Skriv tydliga länkar

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/5

Rekommendationer för tydliga länkar

- Formulera länktext med omsorg. Användaren måste kunna förutse vad som händer vid klick på länken.
- Låt sammanhanget och syftet med länken avgöra om den exempelvis ska placeras i brödtexten eller utanför.
- Utforma länkar till dokument och länkar till e-post så att användaren får rätt förväntningar.

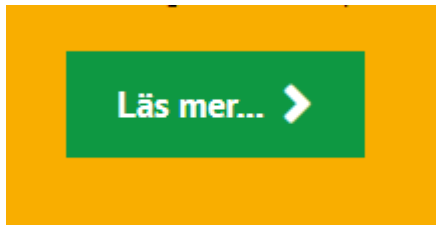
Kommentar

Tydliga länkar är särskilt viktigt för personer som använder någon form av hjälpmedel för att surfa på webben, till exempel skärmläsare, eftersom de kan välja att navigera genom att enbart läsa upp länkarna på en sida.

Skriv länkarna så att användarna förstår vart länken leder även när den är lyft ur sitt sammanhang. På webben skummar vi ofta igenom information och blicken fastnar på avvikelser såsom rubriker, markerade ord och länkar. Tydliga och informativa länkar gör att besökarna snabbare hittar den information de söker.

I princip alla länkar i brödtexten har en beskrivande text och är godkända. Även länkar till PDF-dokument är bra beskrivna.

Det är även bra att skriva ut och göra länkar av e-postadresserna och telefonnummer. Det är inte så lätt att memorera en e-postadress eller telefonnummer. Denna förbättring leder till ökad tillgänglighet för alla användare på webbplatsen.

Figur 12 Alltför generell länktext.

Förslag på åtgärd

- E-postadress i sidfot är länkad, men länka även telefonnummer.
- Undvik ” läs mer/läs mer här” länkar, använder mer beskrivande länktexter.

WCAG 2.4.5 (AA) - Erbjud användarna flera olika sätt att navigera

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/32

Rekommendationer för navigering

- Erbjud flera olika navigeringsstöd på webbplatsen.
- Utgå från användarnas behov och webbplatsens komplexitet när ni väljer navigeringsstöd.
- Erbjud en sökfunktion.

Kommentar

Webbplatsen har ett klassiskt för navigation med Huvudmeny och vänstermeny på undersidor i strukturen.

Det finns navigation i form av sökfunktion och webbplatskarta på intranätet. Dessa typer av kompletterande navigation förbättrar både tillgänglighet och användarvänlighet.

Det finns ingen navigation i form av brödsmulor på webbplatsen.

Riktlinjen bedöms som delvis OK. Brödsmulor skulle förbättra både tillgänglighet och användarvänlighet.

Förslag på åtgärd

Komplettera med navigation i form av brödsmulor.

WCAG 2.4.6 (AA) - Skriv beskrivande rubriker och etiketter

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/61

Rekommendationer för att skriva tydliga rubriker

- Använd nyckelord ur texten.
- Skriv de viktigaste orden först.
- Använd aktivt språk, gärna verb.
- Gör inte rubrikerna längre än 5-10 ord.

Kommentar

Rubriker och etiketter är bra beskrivna på webbplatsen.

Tydliga beskrivningar i rubriker är bra för alla användare, men framför allt för personer som har lässvårigheter och försämrat korttidsminne eftersom det ger det en möjlighet att förutse vad varje del av webbplatsen innehåller. För personer som navigerar med tangentbordet och/eller använder skärmläsare ger det en möjlighet att hoppa till olika delar av innehållet.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✘ WCAG 2.4.7 (AA) - Markera tydligt vilket fält eller element som är i fokus

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/140

Rekommendation för markering av fokus

Använd CSS för att tydligt visa vilket element som är i fokus.

Kommentar

För vissa delar i gränssnittet används standardmarkering för respektive webbläsare vid fokus. Bedöms ej vara tillräckligt tydlig på webbplatsen.

Standardmarkeringen är ofta endast en tunn streckad linje som är svår att se. Rekommendation för en tydlig fokusmarkering är att använda CSS. En enkel CSS-regel för att markera vilket element som är i fokus räcker för att uppfylla riktlinjen.

För länkarna i huvudmenyn har fokus-markeringen tagits bort med CSS. Detta är inte godkänt ur ett tillgänglighetsperspektiv.

Förslag på åtgärd

Justera så att alla klickbara komponenter/länkar går att tabba till och får en tydlig fokus-markering.

i WCAG 2.5.1 (A) - Erbjud alternativ till komplexa fingerrörelser

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/160

Rekommendation för tillgängliga pekskärmsgränssnitt

- Se till att all funktionalitet går att utföra med flera fingrar även går att utföra med bara ett finger.

Kommentar

Det finns ingen funktion på webbplatsen som kräver en komplex fingerrörelse.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

WCAG 2.5.2 (A) - Gör det möjligt att ångra klick

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

<https://webbriktlinjer.se/161>

Rekommendationer för att undvika oavsiktlig aktivering med pekdon eller pekskärm

- Ge i första hand användaren möjlighet att ångra åtgärden innan nedtryckningen upphör (up-eventet).
- Ge i andra hand användaren möjlighet att ångra sig efter up-eventet.
- Koppla bara i undantagsfall aktivering till nedtryckning av knappen eller skärmen (down-eventet).

Kommentar

Klick på länkar och knappar aktiveras bara när musknappen släpps upp. Det gör att användaren kan ångra sitt klick.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

WCAG 2.5.3 (A) - Se till att text på knappar och kontroller överensstämmer med maskinläsbara etiketter

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/162

Rekommendationer för maskinläsbara etiketter

- Ta reda på vilken maskinläsbar etikett som används för kontrollen.
- Se till att den maskinläsbara etiketten matchar den synliga.
- Använd bara samma maskinläsbara etikett för flera kontroller om de gör exakt samma sak.

Kommentar

Denna riktlinje handlar om att möjliggöra röststyrning av knappar och kontroller. Användargränssnittskomponenter med en ledtext/etikett som innehåller text, eller text i form av bild, ska ha ett namn som innehåller den synliga texten.

De som använder tal för att navigera uttalar de synliga textetiketterna för menyer, länkar och knappar som finns på skärmen. Därför är det viktigt att den synliga etiketten överensstämmer med den maskinläsbara texten.

Knappar och kontroller bedöms överensstämma med de maskinläsbara etiketterna på webbplatsen.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

WCAG 2.5.4 (A) - Erbjud alternativ till rörelsestyrning

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/163

Rekommendationer vid rörelsestyrning

- Se till att funktioner som kan hanteras med rörelsestyrning även kan hanteras på något annat sätt.
- Gör det möjligt att stänga av rörelsestyrningen.

Kommentar

Funktioner som aktiveras genom att användaren till exempel skakar, vrider, rör vid eller viftar framför enheten ska kunna stängas av. Funktionerna ska även kunna aktiveras på något annat sätt.

Det finns ingen funktion på webbplatsen som styrs av rörelse.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

Möjlig att förstå

Information och hantering av användargränssnitt måste vara begriplig.

WCAG 3.1.1 (A) - Ange sidans språk i koden

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/141

Rekommendationer för språkangivelser i kod

- Ange huvudspråk med hjälp av lang-attribut på sidans rot-element.

Kommentar

Språk är angivet på ett korrekt sätt i sidans källkod. Både på svenska och när man översätter webbplatsen till annat språk med Google Translate.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

WCAG 3.1.2 (AA) - Ange språkförändringar i koden

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/142

Rekommendationer för innehåll på annat språk än omgivande innehåll

Ange aktuellt språk med lang-attribut på omslutande element när språket i elementet är ett annat än sidans huvudspråk.

Kommentar

Riktlinjen handlar om att man ska märka upp, i html, om t.ex. ett stycke eller citat i brödtext är på annat språk. Viktigt för att en skärmläsare ska kunna "byta språk" när man kommer till den delen av texten.

Vi har inte hittat några exempel på text-stycken eller citat som är på annat språk. Språket förefaller vara svenska på hela den svenska delen webbplatsen.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✓ WCAG 3.2.1 (A) - Utför inga oväntade förändringar vid fokusering

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/143

Rekommendationer för att inte förvirra användare vid fokusering

- Utför bara förändringar (till exempel öppning av fönster eller förändring av värde) när användaren förväntar sig dem.

Kommentar

Inget oväntat händer när länkar, knappar med mera får fokus. Inget innehåll på sidan förändras på ett oförutsägbart sätt.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✓ WCAG 3.2.2 (A) - Utför inga oväntade förändringar vid inmatning

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/144

Rekommendationer för att inte förvirra användare vid fokusering

- Utför bara förändringar (till exempel öppning av fönster eller förändring av värde) när användaren har anledning att förvänta sig dem.

Kommentar

Ingen oväntad förändring i gränssnittet inträffar vid klick på länkar, inmatning i formulär eller ändring av inställningar.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

WCAG 3.2.3 (AA) - Var konsekvent i navigation, struktur och utformning

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/29

Rekommendationer för konsekvent navigering

- Låt gränssnittselement ha samma utseende, funktionalitet och placering på hela webbplatsen.

Kommentar

Navigeringsfunktioner som upprepas på flera webbsidor ska ha samma placering och presenteras i samma inbördes ordning.

Att webbplatsen är konsekvent är mycket viktigt för att användarna ska förstå hur den fungerar. Det betyder inte att alla sidor måste se likadana ut, men liknande uppgifter ska utföras på samma sätt oavsett var på webbplatsen man befinner sig.

Navigation, struktur och utformning upplevs konsekvent på webbplatsen. Det går intuitivt att förstå hur man navigerar på webbplatsen.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

WCAG 3.2.4 (AA) - Benämnn funktioner konsekvent

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/146

Rekommendationer för enhetlig benämning av funktioner

- Använd samma termer för återkommande funktioner såsom knappar och ikoner, eftersom vissa användare saknar till exempel layout och formgivning som annars kan användas för orientering.

Kommentar

Komponenter som har samma funktionalitet på webbplatsen kan identifieras på ett konsekvent sätt. Återkommande funktioner såsom knappar och ikoner är konsekvent beskrivna där de förekommer.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

WCAG 3.3.1 (A) - Visa var ett fel uppstått och beskriv det tydligt

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/2

Rekommendationer för tydliga felmeddelanden

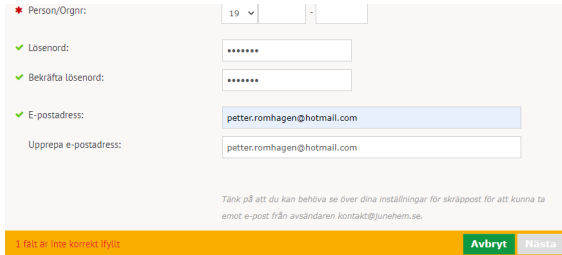
- Sammanfatta felen och använd en layout som tydligt separerar fel-meddelanden från resten av webbplatsens design.
- Skriv välformulerade felmeddelanden så ökar chansen att användarna gör rätt från början.
- Markera fel och felmeddelanden med WAI-ARIA så att de uppfattas tydligt av användare med hjälpmedel.
- Spara det som inte är fel.

Kommentar

Hjälp dina användare när det blir fel. Välformulerade felmeddelanden ger användarna möjlighet att fylla i så felfria data som möjligt i formulären. De minskar också risken för att användarna ska bli irriterade när systemet inte förstår eller kan tolka den felaktigt inmatade informationen.

På webbplatsen finns det t.ex. ett registreringsformulär: <https://www.junehem.se/mina-sidor/registrera-dig>

Autocomplete används och det finns validering för formuläret men valideringen kan tydliggöras för vissa delar. Det saknas ett tydligt felmeddelande för person/orgnr.

Figur 13 Tydligt att det finns ett fel och vart men det saknas ett tydligt exempel i vilket format som man bör fylla i det.

Figur 14 Tydligt vad som är fel i formuläret.

Förslag på åtgärd

Skriv välformulerade felmeddelanden som visas när det blir fel.

✓ WCAG 3.3.2 (A) - Skapa tydliga och klickbara fältetiketter

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/55

Rekommendationer för fältetiketter/ledtexter i formulär

- Skriv tydliga och informativa fältetiketter
- Koppla ihop fältetikett och inmatningsfält så att även etiketten blir klickbar.
- Placera fältetiketterna där användarna lätt ser dem.
- Skriv utförliga instruktioner före formuläret, när sådana behövs.
- Undvik att göra lösningen beroende av title-attribut och placeholder-texter.

Kommentar

Genom att i kod (med hjälp av for-attributet på label-elementet) koppla etiketten till fältet kan användare markera fältet även genom att klicka på etiketten, vilket ökar den klickbara ytan. Genom kopplingen blir det även möjligt för en person som saknar en visuell presentation att veta vilken etikett som hör till vilket fält, eftersom skärmläsare läser upp etiketten när fältet får fokus.

```
<label for="exampleInputEmail1">Email address</label>  
<input type="email" class="form-control" id="exampleInputEmail1" aria-describedby="emailHelp">
```

Fältetiketter är tydliga och klickbara på webbplatsen.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

✗ WCAG 3.3.3 (AA) - Ge förslag på hur fel kan rättas till

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/149

Rekommendationer för korrigeringsförslag

- R52. Fyll formulär med kända uppgifter
- R57. Låt användarna fylla i information i valfritt format
- R101. Markera obligatoriska fält i formulär
- R112. Ge ordförslag i sökning och inmatningsfält

Kommentar

När fel upptäcks automatiskt bör förslag på korrekt inmatning presenteras för användaren om det är möjligt.

Kontaktformuläret hjälper inte användaren med hur fälten ska fyllas i.

Det finns ingen förklaring på ur fälten ska fyllas i. tex namn.efternamn@doman.se eller 07XX - XX XX.

Förslag på åtgärd

- Använd automatiskt ifyllnadstöd (autocomplete) i formulär.
- Markera obligatoriska fält och beskriv när fel uppkommer.
- Beskriv tydligt hur fält ska fyllas i med data.

✓ WCAG 3.3.4 (AA) - Ge möjlighet att ångra, korrigera eller bekräfta vid viktiga transaktioner

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/150

Rekommendation för att undvika fel i viktiga transaktioner

Erbjud användarna minst en, men gärna fler, av följande skyddsåtgärder:

- Möjlighet att ångra sin åtgärd.
- Möjlighet att rätta till möjliga fel som systemet identifierat.
- Möjlighet att förhandsgranska sina uppgifter och rätta eventuella fel innan åtgärden slutligen bekräftas.

Kommentar

För sidor som innebär att användare ingår rättsliga åtaganden, utför ekonomiska transaktioner, ändrar/raderar användarstyrda data med mera ska minst ett av följande gälla:

- Åtgärden kan ångras
- Inmatat data kontrolleras och användaren ges möjlighet att rätta hittade inmatningsfel
- Det finns en funktion för att förhandsgranska, bekräfta och rätta till information innan åtgärden slutförs.

Den som råkar göra något fel kan slippa mycket besvär om felet kan upptäckas och åtgärdas direkt.

Inget formulär på webbplatsen berörs av denna riktlinje.

I formuläret för att registrera sig går det att klicka på en knapp för att avbryta. Detta är bra för både tillgänglighet och användarvänlighet.

Förslag på åtgärd

Ingen åtgärd behövs.

Robust

Innehåll måste vara robust nog för att kunna tolkas på ett pålitligt sätt av olika användarprogram, inklusive hjälpmedel.

✗ WCAG 4.1.1 (A) - Se till att koden validerar

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/84

Rekommendationer för att säkerställa god kodkvalitet

- Kontrollera att era mallar för funktioner, tjänster och stilmallar validerar i enlighet med er valda standard.
- Kräv att leverantören vid leverans bifogar valideringsprotokoll för samtliga mallar. Mallar som inte validerar bör inte godkännas för leverans, om inte leverantören har acceptabla argument för alla valideringsfel.
- Försök att automatisera en regelbunden kodvalidering, eller gör validering till en rutinåtgärd vid all förändring av webbplatsens kod. Det är lätt hänt att tidigare korrekt kod går sönder. Det kan till exempel hända när ni uppdaterar ett tilläggsprogram, när ni infogar en videospelare i ett blogginlägg eller när någon gör ett inlägg i ett kommentarssystem.

Kommentar

Det är viktigt att HTML och CSS på webbplatsen har en bra kodkvalitet och följer standarder. Det ökar chansen att alla användare kan komma åt informationen och tjänsterna på webbplatsen, oavsett vilka verktyg de använder.

HTML kod och CSS har kontrollerats med W3C:s valideringsverktyg för de standarder som finns.

<https://validator.w3.org/>

<https://jigsaw.w3.org/css-validator/>

HTML-koden validerar med 60-80 anmärkningar per sida.

Valideringen varnar mestadels på grund av felaktiga attribut för JS-kod och felaktiga attribut för andra objekt. Mycket gamla metoder för att skriva kod, dåligt skriven kod och dålig kodkontroll verkar vara det övergripande problemet.

Validering av CSS-koden resulterar i inga fel men 34 varningar. Bedöms ej påverka tillgängligheten.

Förslag på åtgärd

- Gå igenom och säkerställ att framför allt HTML-koden validerar.
- Undvik att använda inline-style CSS för att styra utseendet.

WCAG 4.1.2 (A) - Se till att skräddarsydda komponenter fungerar i hjälpmedel

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/152

Rekommendationer för skräddarsydda komponenter

- Använd i första hand standardkomponenter som finns i html. Då uppfyller du automatiskt detta krav. Bara när det finns starka skäl och tillräckliga resurser för test och utveckling bör skräddarsydda komponenter utvecklas.
- Vid val av tilläggspprogram eller kodplattformar (till exempel olika javascript-bibliotek) behöver ni undersöka om eventuella komponenter som byggs på dessa plattformar har ett bra stöd för tillgänglighet.

Kommentar

Denna riktlinje är främst till för utvecklare som utvecklar egna komponenter eller skapar egna script för komponenterna i användargränssnittet. Exempelvis uppfyller redan standardkomponenter i HTML denna riktlinje när de används enligt specifikation.

Skräddarsydda ("egenutvecklade") komponenter behöver exponera namn, roll och värde till operativsystemets tillgänglighets-API för att fungera med vissa hjälpmedel.

Alla komponenter i användargränssnittet ska ha ett namn, en roll och värde för status som hjälpmedel kan komma åt. Då kan hjälpmedlet presentera applikationen på ett korrekt sätt för användaren. En skärmläsare behöver till exempel kunna berätta för användaren när förändringar av sidans innehåll sker.

Det mesta är standardkomponenter på webbplatsen. Däremot omfattas även IFrame-komponenter av riktlinjen.

Filmklipp infogas via IFrame. Och denna IFrame saknar ett title-attribut vilket är en brist i tillgänglighet. Riktlinjen bedöms därför som Delvis OK.

Förslag på åtgärd

Säkerställ att samtliga IFrames på webbplatsen har en korrekt titel. Exempelvis:

<https://www.junehem.se/artikel/sopor-och-miljo>

✘ WCAG 4.1.3 (AA) - Se till att hjälpmedel kan presentera meddelanden som inte är i fokus

Status på webbplats

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Om denna riktlinje

webbriktlinjer.se/164

Rekommendationer för kodning av förändringar utanför fokus

- Markera med aria-kod de områden där statusmeddelanden kan presenteras.
- Använd gärna samma teknik även för andra viktiga förändringar.
- Använd aria med försiktighet så att du inte stör användaren.

Kommentar

Denna riktlinje handlar om att de som använder tekniska hjälpmedel som exempelvis skärmläsare och förstoringsprogram kan göras uppmärksamma på viktiga meddelanden även om de presenteras utanför det område på sidan som användaren har i fokus.

Berörda användare riskerar annars att missa varningar, upplysningar och felmeddelanden.

Statusmeddelanden ska tydliggöras automatiskt med hjälp av role-attribut, aria-live eller liknande, utan att först få fokus.

Det finns potential till förbättring gällande status och felmeddelande i formulären. Hjälptexter och felmeddelanden är inte korrekt uppmärskade och kan inte läsas upp av skärmläsare utan att användaren själv letar upp dem.

Gäller för till exempel formulär för att registrera sig och glömt lösenord.

Förslag på åtgärd

Använd aria-kod för att märka upp de områden där denna typ av information/status-meddelande presenteras. Hjälpmedel, framförallt skärmläsare, presenterar då förändringar för användaren.

Här kan även cms:et behöva komplettera funktionaliteten i moduler som t.ex. e-postformulär. Men om man har möjlighet att styra över HTML-koden bör man se till att hjälpmedel kan presentera meddelanden som inte är i fokus. Återkoppling som t.ex. "Ditt meddelande har nu skickats" är relevant för någon som använder skärmläsare.

5 Tillgänglighetsgranskning PDF

Den allmänna rekommendationen är att information på webbplatser i första hand ska publiceras i HTML. Längre dokument, blanketter, rapporter med mera kan man dock välja att publicera i PDF-format. Det är enkelt att publicera en PDF-version av till exempel en informationsfolder som togs fram för tryck. Eller att skanna in ett mötesprotokoll som ett PDF-dokument. Men det brukar ofta resultera i otillgängliga PDF-dokument.

Det är viktigt att komma ihåg att webbtillgänglighetsdirektivet inte gör någon skillnad på formatet informationen publiceras i, WCAG 2.1 AA gäller för PDF-dokument såväl som webbsidor.

Webbtillgänglighetsdirektivet kräver att alla PDF-dokument publicerade efter den 23 september 2018 ska vara tillgängliga.

Undantag

- Äldre PDF-dokument (som offentliggjorts innan den 23 september 2018) kan undantas från kraven om de inte "behövs för att genomföra de aktiva administrativa förfaranden som följer av den berörda myndighetens uppgifter" (kan vara blanketter som fortfarande används för att till exempel ansöka om bygglov).
- Det finns även möjlighet att åberopa "otillbörlig börda" eller använda regel för undantag gällande dokument som skapats innan 23 september 2018. Det kan anses som en orimlig arbetsbörda att i efterhand göra om en större mängd mer komplexa PDF-dokument om man exempelvis saknar käll-filen.

Användbara verktyg

För att testa tillgänglighet av PDF-dokument har vi använt Adobe Acrobat Pro. I denna version av Acrobat finns det verktyg för att granska tillgängligheten och även justera och anpassa de flesta brister. Det är även viktigt att göra ett manuella tester för att validera tillgängligheten fullt ut.

Checklista

När man ska skapa en tillgänglig PDF är det viktigt att göra så mycket som möjligt i originaldokumentet, till exempel i Microsoft Word eller Adobe InDesign.

Bekräfta att följande punkter efterlevs:

- PDF-dokumentet ska vara i textformat. Ej text i form av inskannad bild.
- Huvudsakligt språk ska vara angivet
- Titel ska ange vad dokumentet handlar om samt visas överst i dokumentfönstret
- Tabbar-ordning ska vara korrekt
- Läsordning ska följa den visuella presentationen
- Bokmärken ska läggas till om det underlättar navigering
- Kontraster ska vara tillräckliga
- Om dokumentet innehåller formulär så ska dessa gå fylla i direkt på skärmen
- Rubriker
 - H-taggar används för att identifiera rubriker
 - H-taggar är i rätt strukturell ordning
 - Rubriktexter är beskrivande
- Bilder

- Dekorativa bilder ska vara uppmärkta som bakgrund
- Textbeskrivning (alt-text) för bilder som är informationsbärande
- Länkar
 - Länkar är uppmärkta med Link-tag
 - Länktextern beskriver var länken leder

Mer information

- <https://webbriktlinjer.se/88>
- <https://www.w3.org/TR/WCAG20-TECHS/pdf>
- <https://helpx.adobe.com/se/acrobat/using/creating-accessible-pdfs.html>

Granskade dokument

Vi har försökt att göra ett representativt urval av PDF-dokumenterna på webbplatsen, följande dokument har granskats:

✗ Planlösning%20lgh%200001.pdf

<https://www.junehem.se/Global/DisplayDocument.ashx?guid=90b120e7-2fb0-41c9-81f8-a32eafb564c1>

Status på PDF

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Kommentarer

Överväg att lägga informationen som en webbsida. Dokumentet saknar i princip all uppmärkning som är minimikrav.

- Dokumentet saknar titel
- Rubrikerna för de olika sektionerna i PDFen är inte uppmärkta som rubriker (h1-h6) utan som stycken (p) vilket gör det svårt för skärmläsare att få en överblick av dokumentet och enkelt kunna hoppa mellan sektionerna.
- Saknar alt-texter på bilder.
- Språk är inte angivet
- Tabbordning saknas helt

✗ Odlingsvägen 2 rok.pdf

<https://www.junehem.se/Global/DisplayDocumentInNewTab.ashx?guid=cbc2b157-d15f-47ee-a198-3630b3e4ae71>

Status på PDF

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Kommentarer

Dokumentet innehåller en planlösning och en kort text som beskriver att planlösningen kanske inte stämmer med verkligheten. Det finns ingen rimlig anledning att lägga informationen i ett separat dokument, utan detta bör ligga som en bild med beskrivande text på webbsidan tillsammans med övriga informationen. Dokumentet gör det omöjligt för personer som inte kan ta del av bilen att förstå planlösningen när alternativtext till bilden saknas.

- Dokumentet saknar titel
- Saknar alt-texter på bilder.
- Bilden i dokumentet är inscannat därför är texten i bilden otillgänglig för skärmläsare.
- Tabbordningen är bakvänd

Berget-Bofakta och information.pdf

<https://www.junehem.se/Global/DisplayDocumentInNewTab.ashx?guid=fb2c2419-4d50-42d0-8b98-14c4b32530e3>

Status på PDF

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Kommentarer

- Dokumentet saknar titel
- Saknar alt-texter på bilder.
- Tabbordningen är nästan korrekt.

Planlösning lgh 0002.pdf

<https://www.junehem.se/Global/DisplayDocumentInNewTab.ashx?guid=3fe59e0a-3489-4838-ad11-944a0ef4a7a7>

Status på PDF

- Klar
- Delvis OK
- Ej godkänd
- Ej relevant

Kommentarer

Dokumentet är helt otillgänglig. Överväg att lägga informationen på webbsidan med beskrivande text för bilder, så underlättar det för alla användare som vill ta del av innehållet.

- Dokumentet är inscannat. All text är därför representerat som en stor bild och gör därför PDFen otillgänglig för skärmläsare.
- Dokumentet saknar titel
- Rubrikerna för de olika sektionerna i PDFen är inte uppmärkta som rubriker (h1-h6) utan som stycken (p) vilket gör det svårt för skärmläsare att få en överblick av dokumentet och enkelt kunna hoppa mellan sektionerna.
- Saknar alt-texter på bilder.
- Tabeller bör ha rubriker.
- Tabbordning saknas helt.